

Oslo Tingrett
Postboks 8023 Dep
0030 OSLO

Sven Andreas Marti
Thor Olsensgate 4 b
0177 OSLO

Oslo, 1. november 2010

Deres ref: 10-146249TVI-OTIR/05

Sven Andreas Marti – Trafikketaten. Vedrørende varsel om mulig avvisning.

Det vises til tingrettens brev av 26. oktober 2010 i ovennevnte sak. Undertegnede takker for veiledning som gir undertegnede anledning til å kommentere rettens syn før en eventuell avvisning.

Tingretten viser til at krav om innsyn og journalutskrifter ikke er et "rettskrav i tvisteloven § 1-3s forstand". Tingretten hevdes ikke å være kompetent til å behandle et slikt krav. Dette fordi kravet knytter seg til forvaltningens alminnelige "myndighetsutøvelse" og forutsetter et "endelig vedtak" som så eventuelt kan overprøves og kjennes ugyldig.

Undertegnede er i tvil om dette kan være riktig. Retten til dokumentinnsyn følger direkte av ordlyden i forvaltningsloven § 18: "En part har rett til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter, for så vidt ikke annet følger av reglene i §§ 18 til 19". Unntakene (som ikke er påberopt av kommunen og åpenbart ikke relevante) er strengt lovbundne slik at forvaltningsorganets avgjørelser om å nekte dokumentinnsyn ikke er bestemmende for partens rettigheter. Kommunen har ingen kompetanse til å treffe noen normering eller noe forvaltningsvedtak (jf forvaltningsloven § 2 bokstav b) om å nekte dokumentinnsyn. Kommunes avgjørelse om å nekte innsyn er derfor en beslutning som enten er lovlig eller ulovlig men ikke "ugyldig". Kommunes adgang til eventuelt å nekte merinnsyn av dokumenter som etter loven kan unntas ville sannsynligvis vært et forvaltningsvedtak (men er her ikke relevant).

Når lovgiver har etablert en rett og en berettiget fremsetter et krav oppstår et rettskrav. Etter tvisteloven § 1-3 første ledd kan det da reises sak for domstolene som har kompetanse til å behandle kravet. Tilsvarende gjelder for krav om journalutskrifter etter offentlighetsloven § 9. Årsaken til at det ikke eksisterer rettspraksis om lovligheten til slike avgjørelser etter offentlighetsloven (eller forvaltningsloven) er ikke at det ikke er adgang til å få et slikt krav prøvd for domstolene men sannsynligvis at slike åpenbare rettskrav aldri har blitt nektet (jf annet avsnitt på side 218 i Torstein Eckhoff og Eivind Smiths "Forvaltningsrett", vedlagt)

Trafikketaten har valgt riktig form ved å kalle avgjørelsen for beslutning. Beslutningen er imidlertid både formelt (mangelfull begrunnelse) og materielt ulovlig. Undertegnedes anmodning utløser en handleplikt for kommunen om enten å etterkomme anmodningen eller treffe en beslutning om å nekte utlevering etter lovens positive unntaksbestemmelser. Manglende handling vil etter en periode utgjøre et rettsstridig mislighold av utleveringsplikten. En uriktig/ulovlig beslutning om ikke å etterkomme utlevering vil straks være et konstaterbart

mislighold av kommunens utleveringsplikt. Domstolen er da kompetent til både å konstatere om/at beslutningen er ulovlig og til å behandle en fullbyrdelsespåstand.

Å gi dokumentinnsyn (eller utlevere dokumentkopier) er et krav til handling som kan tvangsfullbyrdes etter tvangsfullbyrdelsesloven § 13-16 (siden det ikke er et pengekrav, jf tvangsfullbyrdelsesloven § 1-2 annet ledd motsetningsvis første ledd for krav mot staten).

Undertegnede har fulgt forvaltningslovens fremgangsmåte for å fremme krav om innsyn i konkret utpekte dokumenter og journaler. Kommunen har tre ganger på rad unnlatt å etterkomme kravene. Når beslutningen opprettholdes, selv etter varsel om søksmål, må man kunne legge til grunn at beslutningen er endelig fra kommunens side.

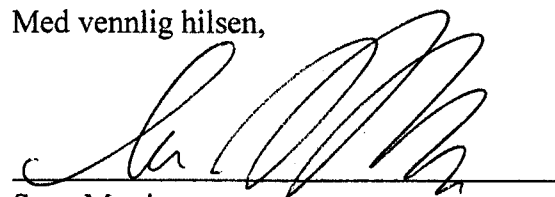
Undertegnede kan heller ikke se at loven i dette tilfellet oppstiller noe krav om klage til overordnet organ før spørsmålet bringes inn for domstolene til avgjørelse. Overordnet organ er like lite kompetent som Trafikketaten til å endre partens rettsstilling (når kravet ikke gjelder merinnsyn). En klage til overordnet organ kan muligens medføre at det faktiske behovet for domstolsbehandling bortfaller fordi organet tolker loven annerledes og instruerer underordnet organ om å utlevere dokumentene. Men fylkesmannens eventuelle meninger om spørsmålet ville være uten rettsvirkninger for partens rett eller domstolens kompetanse.

Begjæringene om utlevering av dokumenter/opplysninger fra Oslo tingrett er ikke søksmålgjenstand men utelukkende prosessledende etter tvisteloven § 21-5. Dersom Oslo kommune utleverer alle begjærte dokumenter og journaler, og disse stemmer overens med tidligere mottatte journaler og dokumenter, vil det ikke være noe behov for ytterligere opplysninger fra Oslo tingrett. Undertegnede har imidlertid grunn til å tro at kommunen faktisk ikke kommer til å fremlegge alle forsendelsene eller gjøre rede for hva de inneholdt. De dokumentene og opplysningene som Oslo tingrett nå sitter med kan da være av betydning for å belyse faktum. Begjæringen overfor tingretten er tatt med i stevningen slik at tingretten innledningsvis kan vurdere sin habilitet før saken tas under behandling (eller aller helst ganske enkelt bare fremsende de begjærte dokumentene og opplysningene).

Undertegnede ser at Oslo tingrett v/ [redacted] i stedet oppfordrer undertegnede om å fremme begjæring om utlevering av tingrettens dokumenter i eget brev. Eksakt de samme dokumentene ble senest begjært utlevert i eget brev av 8. februar 2010. Oslo tingrett v/ [redacted] valgte i brev av 16. februar 2010 ikke å ta begjæringen til følge. Undertegnede vil på bakgrunn av denne nye oppfordringen straks fremsende en ny begjæring.

Undertegnede kan ikke tvinge kommunen (eller fylkesmannen) til uriktig å benevne sin beslutning for "vedtak" eller endre sin rettsstilling ved å klage til fylkesmannen. Søksmålet opprettholdes derfor uendret.

Med vennlig hilsen,

Sven Marti

OTIR 10-146249TVI

Vedlegg

til brev av 1/11-10

Innsynsretten mister ofte sin aktualitet, ikke minst i pressen, dersom den ikke kan benyttes ganske raskt etter at behovet oppsto. Dette kan bidra til å forklare hvorfor forvaltningsklage ikke synes å ha forekommet særlig ofte på dette området. Selv om muligheten til å klage til Ombudsmannen (se kap. 32 VI) har vært benyttet, er det heller ikke her tale om store tall. Det gjenstår å se om plikten til å varsle om at den som klager over et departementsvedtak mister retten til å gå til Ombudsmannen (§ 32 første ledd siste pkt., jfr. l. 22/6 1962 nr. 8 § 4 første ledd bokstav b), vil få sakstallet merkbart opp.

Selv om adgangen til å få lovligheten av forvaltningens avgjørelser prøvd for domstolene (se kap. 34) i prinsippet står åpen, har det visst ikke vært noen rettssak om omfanget av innsynsrett etter offentlighetsloven.

Innsynsrettens betydning for offentlig kontroll med og debatt om myndighetenes virksomhet (se § 1) gir grunn til å overveie om det bør opprettes en uavhengig nemnd til å behandle klager over påståtte brudd på reglene om innsynsrett mer effektivt enn i dagens mer spredte klagesystem. Men forslag om dette under lovbehandlingen i Stortinget våren 2006 ble avvist med stort flertall (se Innst. O. nr. 41 (2005–2006) s. 23–24).